

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÔ THỊ HUẾ

THIẾT KẾ HOẠT ĐỘNG HỌC TẬP THEO NHÓM
CHƯƠNG “CẢM ỨNG ĐIỆN TỪ” (VẬT LÝ 11) NHẪM PHÁT
TRIỂN NĂNG LỰC TỰ HỌC CHO HỌC SINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Chuyên ngành: LL & PPDH BỘ MÔN VẬT LÝ
số: 60.14.01.11

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. TÔ VĂN BÌNH

Thái Nguyên, năm 2015

LỜI CAM ĐOAN

Luận văn “**Thiết kế hoạt động học tập theo nhóm chương “ Cảm ứng điện từ” (Vật lí 11) nhằm phát triển năng lực tự học cho học sinh** . Luận văn sử dụng những thông tin từ nhiều nguồn khác nhau, các thông tin đã được ghi rõ nguồn gốc, có một số thông tin thu thập từ điều tra thực tế ở các cơ sở thực nghiệm, số liệu đã được tổng hợp và xử lý.

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa có ai công bố trong một công trình nào khác.

Thái nguyên, tháng 4 năm 2015

Tác giả

Lô Thị Huế

Xác nhận của

trưởng khoa Vật lý

Xác nhận của

người hướng dẫn khoa học

PGS.TS Tô Văn Bình

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn thạc sĩ, tác giả xin bày tỏ lòng cảm ơn đến Ban giám hiệu; Phòng đào tạo Sau đại học; Ban Chủ nhiệm và quý Thầy, Cô giáo khoa Vật lý trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên.

Tác giả xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, quý Thầy, Cô giáo tổ Vật lý, trường THPT Khánh Hòa – Thái Nguyên đã nhiệt tình giúp đỡ, trao đổi và tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình nghiên cứu và thực hiện đề tài.

Đặc biệt, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc về sự hướng dẫn tận tình chu đáo của **PGS. TS. Tô Văn Bình** trong suốt thời gian nghiên cứu và thực hiện luận văn.

Cuối cùng, tác giả muốn bày tỏ lòng biết ơn đối với gia đình, người thân, bạn bè đồng nghiệp đã giúp đỡ, động viên tác giả trong quá trình học tập và thực hiện đề tài.

Thái nguyên, tháng 4 năm 2015

Tác giả

Lô Thị Huệ

MỤC LỤC

	Trang
Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	i
Danh mục các bảng	iii
Danh mục các ký hiệu, các chữ viết tắt.....	iii
Danh mục các đồ thị và biểu đồ	iv
MỞ ĐẦU	6
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VIỆC THIẾT KẾ HOẠT ĐỘNG HỌC TẬP THEO NHÓM NHẪM PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC TỰ HỌC CHO HỌC SINH	10
1.1. Quan điểm hiện đại về dạy học.....	10
1.1.1. Bản chất của hoạt động dạy	10
1.1.2. Bản chất của hoạt động học	10
1.2. Tính tự lực trong học tập của học sinh	15
1.2.1. Quan niệm về tính tự lực trong học tập của học sinh	15
1.2.2. Biểu hiện của tính tự lực trong học tập vật lí của học sinh	16
1.2.3 Khái niệm tự học.....	17
1.3. Dạy học theo nhóm	18
1.3.1 Sơ lược những giai đoạn lịch sử của nhóm học tập	18
1.3.2. Khái niệm dạy học theo nhóm	20
1.3.3. Đặc trưng của dạy học thông qua hoạt động nhóm	21
1.3.4. Các bước dạy học theo nhóm.....	22
1.3.5. Vai trò của GV và HS trong dạy học nhóm.....	24
1.3.6. Tác dụng, ý nghĩa của dạy học nhóm	28
1.4. Thực trạng tổ chức dạy học theo nhóm môn Vật lí ở trường THPT hiện nay.....	30

1.4.1. Đối với giáo viên.....	30
1.4.2. Đối với học sinh.....	33
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1.....	35
Chương 2: THIẾT KẾ HOẠT ĐỘNG HỌC TẬP THEO NHÓM	
CHƯƠNG “CẢM ỨNG ĐIỆN TỪ” (VẬT LÝ 11) NHẪM PHÁT TRIỂN	
NĂNG LỰC TỰ HỌC CHO HỌC SINH.....	36
2.1. Đặc điểm bộ môn vật lí.....	36
2.2. Phát huy tính tự lực của học sinh qua dạy học nhóm trong dạy học vật lí.....	38
2.2.1. Tổ chức hoạt động học tập của học sinh trong dạy học nhóm	38
2.2.2. Tổ chức thu thập và xử lý thông tin của HS trong dạy học nhóm.....	39
2.3 Đặc điểm của chương “ <i>Cảm ứng điện từ</i> ”.....	40
2.3.1 Nội dung chương “ <i>Cảm ứng điện từ</i> ”.....	40
2.3.2 Chuẩn kiến thức, kỹ năng chương “ <i>Cảm ứng điện từ</i> ”.....	42
2.3.3 Sơ đồ cấu trúc nội dung chương “ <i>Cảm ứng điện từ</i> ”.....	43
2.4 Tổ chức dạy học theo nhóm chương “Cảm ứng điện từ” vật lí 11 THPT. 43	
2.4.1 . Nguyên tắc thiết kế tiến trình bài dạy học theo nhóm môn vật lí.....	43
2.4.2. Soạn thảo một số bài giảng tổ chức dạy học theo nhóm chương “Cảm ứng điện từ” vật lí 11 THPT.....	45
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2.....	59
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	61
3.1. Mục đích và nhiệm vụ thực nghiệm sư phạm.....	61
3.1.1. Mục đích thực nghiệm	61
3.1.2. Nhiệm vụ thực nghiệm.....	61
3.2.1. Đối tượng thực nghiệm	61
3.2.2. Nội dung thực nghiệm.....	61
3.3. Phương pháp thực nghiệm sư phạm.....	62
3.3.1. Chọn mẫu thực nghiệm.....	62

3.3.2 Cách đánh giá.....	62
3.3.3. Xử lý và phân tích số liệu kết quả TNSP.....	64
3.3.4. Kết quả thực nghiệm sư phạm	66
3.4. Kết quả thăm dò giáo viên và học sinh về phương pháp dạy học nhóm chương “ Cảm ứng điện từ”	70
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3.....	74
KẾT LUẬN CHUNG	75
TÀI LIỆU THAM KHẢO	77
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC BẢNG

	Trang
Bảng 1.1. Kết quả điều tra GV về thực trạng DHN môn Vật lí ở THPT.....	30
Bảng 1.2: Kết quả điều tra HS về tổ chức DHN môn Vật lí ở trường THPT	33
Bảng 3.1 Bảng số liệu HS được chọn làm mẫu thực nghiệm	62
Bảng 3.2: Kết quả kiểm tra lần 1	66
Bảng 3.3: Xếp loại học tập lần 1	66
Bảng 3.4: Bảng phân bố tần suất lần 1	67
Bảng 3.5: Bảng lũy tích hội tụ	68
Bảng 3.6: Bảng tổng hợp các tham số thống kê.....	68
Bảng 3.7: Thống kê các biểu hiện của tính tự lực học tập của HS	69
Bảng 3.8: Ý kiến của GV sau khi dự giờ tổ chức dạy học nhóm	71
Bảng 3.9: Ý kiến của HS sau khi học nhóm	72

DANH MỤC HÌNH

	Trang
Hình 2.1: Chu trình sáng tạo khoa học.....	36
Hình 3.1 Biểu đồ xếp loại học tập lần 1	67
Hình 3.2 Đồ thị phân bố tần suất lần 1.....	67
Hình 3.3: Đồ thị lũy tích hội tụ lần 1	68
Hình 3.4: Biểu đồ xếp loại học tập lần 2.....	107
Hình 3.5: Đồ thị phân bố tần suất lần 2	108
Hình 3.6: Đồ thị lũy tích hội tụ lần 2	109

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

TT	Viết tắt	Viết đầy đủ
1	BĐTD	Bản đồ tư duy
2	DHN	Dạy học nhóm
3	ĐC	Đối chứng
4	GV	Giáo viên
5	HS	Học sinh
6	TTL	Tính tự lực
7	TTC	Tính tích cực
8	THPT	Trung học phổ thông
9	TN	Thực nghiệm
10	TNSP	Thực nghiệm sư phạm
11	SGK	Sách giáo khoa
12	SBT	Sách bài tập
13	STT	Số thứ tự
14	KD	Khung dây
15	NC	Nam châm
16	PPDH	Phương pháp dạy học

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Ngày nay, những tiến bộ của khoa học kỹ thuật và sự bùng nổ của tri thức đã tác động sâu sắc đến sự phát triển của xã hội và đòi hỏi người lao động mới không những phải có trình độ văn hoá, trình độ nghề nghiệp nhất định mà còn phải có tính độc lập, năng động và sáng tạo, có năng lực giải quyết các vấn đề thực tiễn. Vì vậy Nghị Quyết Hội nghị lần thứ 2 Ban chấp hành Trung ương Đảng đã quán triệt:” Đổi mới mạnh mẽ phương pháp giáo dục – đào tạo, khắc phục lối truyền thụ một chiều, rèn luyện thành nếp tư duy sáng tạo của người học. Từng bước áp dụng phương pháp tiên tiến và phương pháp hiện đại vào quá trình dạy học...”. Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo cũng khẳng định “Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của người học; khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc. Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực. Chuyển từ học chủ yếu trên lớp sang tổ chức hình thức học tập đa dạng, chú ý các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học” [13].

Môn Vật lí là một trong những môn khoa học thực nghiệm vì vậy có nhiều điều kiện phát huy được khả năng tự học cho HS. Để đạt được kết quả đó, GV phải biết kết hợp các hình thức tổ chức, các PPDH với các phương tiện dạy học một cách hợp lí. Hiện nay GV sử dụng nhiều phương pháp dạy học tích cực nhằm đổi mới phương pháp dạy học theo hướng nâng cao tính tích cực tự lực cho học sinh như dạy học giải quyết vấn đề, dạy học phân hóa, dạy học khám phá, dạy học theo dự án, dạy học hợp tác...

Dạy học nhóm là một hình thức dạy học quan trọng giúp HS phát triển năng lực xã hội, phát triển kỹ năng sử dụng ngôn ngữ, kỹ năng giao tiếp, kỹ